

La dimensió social baptisme

Mn. Joan Costa, consiliari

És bo de batejar els infants en un món com el nostre on sovint el fet religiós és exclòs tant per les persones individuals com per a la societat? Parlar de l'aportació social del baptisme és equivalent a parlar de l'aportació de la fe al món. Què hi aporta? La resposta és contundent: molt, moltíssim! Deia el papa Francesc que el baptisme és la porta de la fe, que «es passa aquest llindar quan la paraula de Déu s'anuncia i el cor es deixa plasmar per la gràcia que transforma». Ara bé, travessar aquesta porta suposa emprendre un camí que dura tota la vida, camí que comença amb el baptisme. On duu aquest camí quan es recorre fidelment?

Alguns voldrien construir la societat al marge del fet religiós. De fet, sembla que sigui un axioma indiscutible que la societat ha d'ésser el més neutre possible. Per exemple, un partit polític (manifest del PSOE pel dia de la constitució l'any del 2007) feia l'afirmació que la religió, i entre elles el cristianisme, només fa que posar pals a la roda pel desenvolupament de la societat i, per tant, si volem una societat en pau, s'ha de fer una societat el més neutre possible i excloure el fet religiós de la vida social. Pensen que com menys religió tinguem, més pau tindrem a la nostra societat. I a poc a poc ens han, i ens hem, anat arraconant de la vida pública. Fins i tot alguns cristians s'han convençut de què nosaltres no tenim res a dir en el món. La societat té la seva dinàmica pròpia i la nostra entra dintre de la privacitat i no aporta cap dimensió nova a la vida pública. La pressió és molt forta i en l'àmbit públic, polític, científic... i acaben apartant-se de la vida pública.

Sigui del partit polític que sigui, tothom vol fer un món just, pacífic, de veritable convivència. Ara, construir aquesta mena de món depèn principalment de la visió de l'home que es tingui. No hi ha una visió neutra de l'ésser humà i segons com comprenen el ser humà, en forjarem un món o un altre. La societat actual veu l'home autosuficient, pensa que amb el plantejament purament racional pot donar resposta a la problemàtica del món, que la raó ja dona prou llum per construir el món. Li treuen tot el que de sagrat i sobrenatural té l'home. Per exemple, des d'un liberalisme que postula que la llibertat pròpia acaba on comença la de l'altre, tot abocarà a un món cada cop més conflictiu. Des d'un punt de vista que nega la llibertat, com ara el comunisme, s'arriba a un món que limita els drets de l'home. Com fer un món just, digne de la persona? Per respondre cal primer saber què és la persona i què comporta socialment i moral aquesta antropologia. Hi ha un llibre d'instruccions del ser humà? I es pot conèixer? Sí! Aquest llibre d'instruccions té algunes expressions en els drets humans, la llei natural, l'Escriptura, i pels cristians, el nostre veritable llibre d'instruccions és Crist. Quan Crist revela Déu als homes, afirmà el Concili, no només diu qui és Ell, ens diu qui som nosaltres.

Intentar construir el món sense el coneixement del llibre d'instruccions o inventant-ne un de nou, només pot que abocar al fracàs. Pau VI afirmà: «no hi haurà un veritable progrés de tot el món fins que no hi hagi un progrés integral i solidari de totes les persones i pobles. Hem d'anar tots a l'hora i si es fa traient Déu, no farem altra cosa que construir contra l'home». Què aporta la fe? Què aporta la gràcia del baptisme? La fe aporta a la raó la llum per veure més clar. La fe il·lumina l'ésser humà i el fa descobrir qui som i perquè estem aquí. És una evidència històrica que totes les ideologies han fracassat en fer un món més just, i la raó és perquè el ser humà no es pot comprendre des de si mateix; l'home només s'entén a si mateix sortint de si mateix, contemplant-se des de Déu i des de l'altre. Hom comprendrà que som criatures, que el nostre fonament i la nostra felicitat té el seu fonament en Déu, i que hem estat creats per estimar i ser estimats. Aquest és el punt fort del nostre llibre d'instruccions. Qui ens ensenya, però, a estimar i qui ens capacita per fer-ho? Un Déu que s'ha fet home i n'és el nostre model, que ens ha lliurat l'Esperit Sant per a ser capaços, per la fe, d'adonar-nos de la nostra veritat i per a ser capaços de viure heroicament allò que se'ns demana per dignitat i per vocació. Des d'aquest punt de vista,

la fe, la gràcia del baptisme, esdevé una de les grans aportacions que el cristianisme ofereix al nostre món perquè no camini a les fosques i assoleixi la seva plenitud.

Saber-me creat per estimar i ser estimat afecta tots els àmbits de l'actuació política, empresarial, social... Així, per exemple, a l'àmbit empresarial, l'empresa es converteix, ja no en un lloc per obtenir beneficis i enriquir uns pocs, sinó en una comunitat de persones que s'ajuden uns als altres per a ser millors.

Ara tenim el llibre d'instruccions i això revoluciona el món. La crisi actual s'ha produït perquè només interessa el benefici, la productivitat i l'enriquiment. Fins que el nostre veritable llibre d'instruccions no es faci cultura entre els empresaris i treballadors, fins que no ens sentim guardians dels nostres germans, això no canviarà, ni tindrem un món just.

Aquesta visió de l'home és el que aporta la doctrina social de l'església: l'aplicació del nostre llibre d'instruccions al món social, econòmic, polític. Però amb això n'hi ha prou? Sens dubte guanyaríem molt... però tampoc ens en sortiríem del tot.

Com posà en relleu el Concili en la constitució *Gaudium et spes*, la pau és fruit de la justícia, sense justícia no hi haurà pau... i si tots fóssim justos, tindríem pau?... doncs tampoc reeixiríem. Cal la caritat. No hi haurà pau sense la caritat. Però, i si tots ens estimem, aconseguirem la pau? Doncs, tampoc. La pau és també obra de Crist. Sense Crist, que és el príncep de la pau, no pot haver-hi pau.

A la llum d'això, què aporta la nostra fe i la nostra religió al món? Aporta, en primer lloc, el veritable llibre d'instruccions i la llum per a conèixer-lo. També aporta la vida nova que el Crist va venir a instaurar al món amb la seva encarnació, la seva vida i la seva mort en creu. I aporta, la força necessària al cor humà per a portar-ho a plenitud. Per tant, sense la doctrina del Crist, sense l'Església com a portadora i transmissora d'aquesta vida nova, no hi haurà mai un món just. Si vivim com si Déu no existís, no tenim la força necessària per a viure les exigències ètiques de la nostra humanitat. En efecte, apropar la gent a Crist és el camí per fer un món més bo i just. La força de Déu, la seva gràcia, actua sobre tots els homes de bona voluntat, ateus, no creients, agnòstics. Si hom cerca amb rectitud, la gràcia actua.

Per tant, no ens podem arraconar ni deixar-nos arraconar, no podem dir a aquest món que no tenim res a dir. Tot al contrari, el batejat, conscient del do i de la crida que comporta la seva nova condició de fill de Déu i germà la resta dels humans, té una responsabilitat, nova i forta a contribuir a fer una societat millor.